

Referat fra møtet om Honsjøen og Store Vikka – videre oppfølging

Dato:	18.11.2020
Deltagere:	Espen Asakskogen (Bjerke bygdealmening), Morgan Ruste (Bjerke JFF), Adel Al-Jumaily (Nannestad kommune, Vann- og avløpsavd.), Liv Dervo (Nannestad kommune, Forvaltningsavd.), Line Gustavsen (Vannområdet Leira-Nitelva), Mathias Kværnmo Jerpseth (Vannområdet Leira-Nitelva) og Helge B. Pedersen (Vannområdet Hurdalsvassdraget/Vorma, Huvo).
Inviterte/ forfall:	Øystein Løvli (Mathiesen Eidsvoll Verk, MEV), Anders Ulsaker (privat grunneier), Thor Kristoffer Engelstad (privat grunneier), Knut Magnus Wold (Bjerke JFF). I tillegg var Estrella Fernandez (Viken fylkeskommune) og Hedvig Sterri (Fylkesmannen i Oslo og Viken) invitert som «valgfrie» møtedeltakere.
Sted:	Digitalt møte via plattformen Teams.
Kopi:	Hans Thue (ordfører i Nannestad og leder for styringsgruppa i Huvo), og økologigruppa i vannområdene Hurdalsvassdraget/Vorma og Leira-Nitelva. Møterefateret er åpent tilgjengelig.

Møtet ble innledet med en presentasjonsrunde over deltagerne, og deres oppgaver og roller inn i de to potensielle prosjektene.

1. Hvordan følge opp utredningene/valg av løsninger

Vannområdene har lagt inn alle foreliggende opplysninger i den nasjonale databasen Vann-Nett. Denne databasen brukes som grunnlag for Regional plan for vannforvaltningen, i henhold til vannforskriftens krav. Gjeldende plan (ut år 2021) er: Regional plan for vannforvaltningen i vannregion Glomma 2016-2021 ([lenke](#)). Kommende plan blir Regional vannforvaltningsplan for Innlandet og Viken vannregion 2022-2027 ([lenke](#)), som kommer på høring 1.2.2021. De opplysningene som er lagt inn i Vann-Nett bygger på tidligere avholdte møter med samme deltagere, utredningene i 2018/2019 fra Naturrestaurering AS (NRAS) og drøftinger i vannområdenes økologigrupper, der kommunene, fylkeskommunen og fylkesmannen deltar.

For Vannområdet Hurdalsvassdraget/Vorma (Huvo) vil det si:

- Honsjøen inngår i vannforekomst (VF): «Hona» nr. 002-3730-R ([lenke](#)).
- Tiltaksforslag: «Honsjøen - Fiskeomløp-K3036». Tiltaks-ID: 5107-177-M ([lenke](#)).
- Dammen er i utredningen til NRAS klassifisert av Asplan Viak til klasse 1. Det påpekes at røret under vegen har kollapset og har begrenset kapasitet og ukjent tåleevne for akseltrykk. Antatt mindre enn 5 års levetid (i 2018). Anbefaler nytt rør og vedlikehold av sidekantene ved utløpet. Demningen anses trygg, men pga. redusert kapasitet/kvalitet på røret må den rehabiliteres.
- Utredninger av fysiske restaureringstiltak innen Vannområdet Hurdalsvassdraget/Vorma. Restaurering av Honsjødammen. Desember 2018. NaturRestaurering AS, 24 sider ([lenke](#)).
- Notat Honsjøen - vurdering av damsikkerhet. Desember 2018. Asplan Viak. 10 sider ([lenke](#)).

Det ble i møtet lagt til grunn at NRAS sitt forslag (iii) som deres 1. prioritering ble fulgt, gitt at tiltak skal settes i gang. Det var: «Omlegging av nærliggende skogsbilvei med etablering av ny kulvert/krysningspunkt tilpasset oppvandring for fisk.». Videre at vannstanden opprettholdes som i dag. Dette ble drøftet i møtet. Videre ble det drøftet om det var andre relevante tekniske

løsningsforslag, og om det var hensiktsmessig å dele prosjektet hhv. som a) vegprosjekt og b) fiskeomløps-prosjekt, eller som ett og samme prosjekt.

Konklusjoner for Honsjøen:

1. Det bør legges til grunn at kostnadsoverslagene fra NRAS er for lave. Det er mer riktig å anta at forslag iii) kommer til å koste mer enn kr. 400.000,-.
2. Det bør innhentes bedre kostnadsestimater ifm. søknadsprosessene.
3. Dagens vannspeil ligger ca. 30 cm høyere enn det som oppfattes som lovlig oppdemmet tilstand, avmerket på fjellet med en bolt. Boltene er delvis kappet ned, men synes fortsatt.
4. NRAS forslag nr. vi) «Bygging av ny kulvert med fiskevandring inni, kombinert med senkning av vannspeil», bør inntil videre også ses på som en potensiell løsning. Men da forholde seg til en nedsenkning fra *dagens* vannspeil, ikke ytterligere senkning enn avmerket ved boltene i fjellet. Dvs. ned inntil 30 cm fra dagens nivå.
5. Det er flere ulike fordeler og ulemper ved de to løsningsforslagene, som ble drøftet. Det blir opp til tiltakshaver/søker å ta endelig stilling til valg av løsning, men inntil videre bør det søkes om å ha begge som mulige valg, der videre detaljeringer blir avgjørende. Dvs. kostnadene og evt. om tillatelse kun gis for det ene av de to løsningsforslagene. Om nødvendig tas ny kontakt til NRAS for å få tydeligere faglig råd.
6. Med mindre det vil svekke søknader om finansiell støtte, bør det sendes én søknad, som omfatter både demningen, vegen og hensynet til fisk i ett og samme prosjekt.
7. Adel sjekker ut det juridiske dokumentet, for å kontrollere at det rent faktisk er Nannestad kommune som overtok eierskapet av demningen etter at Hona Vannverk ble nedlagt ca. i 2012.
8. Adel registrerer demningen hos NVE, og avklarer videre ansvar med aktuell Vassdragsteknisk ansvarlig (VTA) som Nannestad kommune benytter.
9. Adel utarbeider en sak for Plan- og Utviklingsutvalget i Nannestad kommune, der Helge og Liv bistår. Bør gjøres så raskt som mulig, i håp om å få det inn i møtet i desember. I dette inngår også avklaring om finansiering fra kommunens side. Men fordi dette vil være investeringsmidler, er det uavhengig av årlige driftsbudsjetter i kommunen.

For Vannområdet Leira-Nitelva vil det si:

- Store Vikka inngår i vannforekomst (VF): «Vikka oppstrøms Vesle Vikka» nr. 002-4033-R ([lenke](#)).
- Tiltaksforslag: «Lage fiskepassasje forbi demningen til Store Vikka». Tiltaks-ID: 5107-863-M ([lenke](#)).
- Dammen er i utredningen til NRAS klassifisert av Asplan Viak til klasse 0. Dammen har skader. Deler av damkrona har forskjøvet seg og det er sprekker i dammen. Det er fast fjell på begge sider av demningen og det er fjell i bunnen av dammen /utløpsbekken. Demningen støttes av ekstra steinsetting nedstrøms, noe som bidrar til å holde dammen på plass. Demningen vil sannsynligvis fortsette å sige, og har en antatt levetid på mindre enn 20 år uten oppgradering. Det er liten fare for totalt dambrudd.
- Utredninger av fysiske restaureringstiltak innen Vannområde Leira-Nitelva. Store Vikka. Desember 2018. NaturRestaurering AS, 22 sider ([lenke](#)).
- Notat Store Vikka - vurdering av damsikkerhet. Desember 2018. Asplan Viak. 8 sider ([lenke](#)).

Det ble i møtet lagt til grunn at NRAS sitt forslag (i) som NRAS sin 1. prioritering ble fulgt, gitt at tiltak skal settes i gang. Det var: «Beholde dagens demning og lage et nytt bekkeløp for fiskevandring på østsiden» (inkl. forsterkning av dam). Videre at vannstanden opprettholdes som i dag. Dette ble drøftet i møtet. Videre ble det drøftet om det var andre relevante tekniske løsningsforslag.

Konklusjoner for Store Vikka:

1. Det bør legges til grunn at kostnadsoverslagene fra NRAS er for lave også her. Det er mer riktig å anta at forslag i) kommer til å koste over kr. 300.000,-.
2. Det bør innhentes bedre kostnadsestimater ifm. søknadsprosessene.
3. NRAS alternativ ii) bør ikke forkastes i en tidlig fase. Det er fordeler og ulemper med begge alternativene som ble drøftet i møtet.

4. Men NRAS forslag nr. i) bør være det primære søknadsforslaget, og så bør alternativ ii) holdes åpent som et subsidiært forslag. Det blir opp til tiltakshaver/søker å ta endelig stilling til valg av løsning. Dvs. kostnadene og evt. om tillatelse kun gis for det ene av de to løsningsforslagene vil spille en rolle i det endelige løsningsvalget. Om nødvendig tas ny kontakt til NRAS for å få tydeligere faglig råd.
5. Adel sjekker ut det juridiske dokumentet, for å kontrollere at det rent faktisk er Nannestad kommune som overtok eierskapet av demningen etter at Vikkavann vannverk ble nedlagt ca. i 1994. (Det ble påpekt at da har Nannestad kommune muligens også eierskapet for demningen i Vesle Vikka).

2. Hvem søker og hvordan organisere ansvarsforholdene

Vannområdene (VO) Huvo og Leira-Nitelva: Kan ikke være formell søker/tiltakshaver. Kan bistå med egne midler, og delta i utformingen av søknader for eksterne finansieringskilder. Kan også bistå med å avklare hvem/hvor/hvordan søknader om tillatelser skal sendes. Såfremt søker velger løsninger som man kan stå inne for, kan VO også være formelle samarbeidspartnere inn i prosjektene og anbefale det overfor besluttede myndigheter. VO kan også delta med kompetanse i alle detaljeringsprosesser videre, inkl. fysisk medvirkning ved evt. gravearbeid.

Bjerke JFF kan bidra med dugnadsarbeid der det er aktuelt. Kan stille seg bak begge prosjektene og være formell samarbeidspartner. Det er uavklart om de kan bidra finansielt, men det blir i så fall neppe med mye. Morgan tar det med seg inn til styret i foreningen.

Bjerke Almenning er desidert den største grunneieren for begge innsjøene. Med forbehold om at styret godkjenner det, vil Allmenningen kunne påta seg rollen som tiltakshaver/søker. Men Nannestad kommune må avklare eierskapet for demningene både i Honsjøen og Store Vikka. Videre er det en forutsetning at også VO bidrar aktivt i både detaljeringsprosessen og prosessene med finansieringen og tillatelser. I utgangspunktet er vegen Almenningens ansvar, og demningene kommunens ansvar, noe som bør gjenspeiles i finansieringen.

Grunneierne: Mathiesen Eidsvoll Verk (MEV), Anders Ullsaker og Thor Kristoffer Engelstad deltok ikke i dette møtet, men basert på tidligere møter, telefonsamtaler og eposter legges det til grunn at de stiller seg positive til prosjektet. De konsulteres senere når søknader skal utformes, der det bes om deres støtte/deltagelse. Det ønskes at de stiller seg bak søknadene som formelle samarbeidspartnere, men det kan ikke forventes at de bidrar økonomisk.

Nannestad kommune ved Vann- og avløpsavdelingen har ansvaret for de demningene som kommunen eier. Bidrar med finansiering og avklaringer som eier av demningene.

Nannestad kommune ved Forvaltningsavdelingen har ansvaret for naturforvaltningsdelen, inkl. for fisk. De bidrar som formell samarbeidspartner og kan også bidra med fagbiologisk kompetanse videre.

Konklusjoner:

Under forutsetninger som nevnt over, kan Bjerke Almenning påta seg å være søker/tiltakshaver. Øvrige deltagere støtter prosjektet som beskrevet over.

3. Finansieringsmuligheter

Følgende potensielle finansieringskilder ble nevnt og drøftet:

- a) Tilskudd til utbedring av veg. Sendes til fylkesmannen, via kommunen. Inntil 50 % tilskudd. Frist 15. mars/15. august. Gjelder kun veg-delen ved Honsjøen.
- b) Miljødirektoratet, Vannmiljøtiltak. Frist 15.1 hvert år.
- c) Huvo: Honsjøen. Klarerte startmidler: kr. 50.000,-.
- d) Huvo: Honsjøen. Styret gitt adm. ramme på inntil kr. 700.000,- for sum tiltaksgjennomføring i 2021. I det ligger sannsynlighet for noe mer tilskudd til Honsjøen ved evt. behov.
- e) VO Leira-Nitelva: Klarerte midler til Store Vikka kr. 50.000,-. Muligens mer ved behov.

- f) Honsjøen: Nannestad kommune, som dameier.
- g) Bjerke Almenning som vegeier, innsjø- og hovedgrunneier.
- h) Evt. Viken fylkeskommune (noe usikker, men inkl. friluftsliv). Sannsynligvis ingen frist.
- i) Evt. NVE (men i hovedsak flomsikringsmidler, mer usikker). Frist i juli.
- j) Egeninnsats, i hovedsak adm.-tid og noe manuell dugnad under gravearbeidet og etterkontroll ca. 3 – 5 år.

I drøftingene ble også Sparebankstiftelsen nevnt, men fordi allmenninger ikke er søknadsberettiget der, faller det utenfor.

Konklusjoner:

1. Det ble konkludert med at det bør sendes separate søknader for Honsjøen og Store Vikka, men at de i søknadene bør kobles til hverandre. Prosjektene kan uansett gjennomføres uavhengig av hverandre, og det er forholdsvis liten økonomisk gevinst i å samordne dem i tid.
2. Det søkes om støtte til vegbyggingen ved Honsjøen.
3. Det søkes først Miljødirektoratet, så avklares det om fylkeskommunen kan/bør søkes, og hva Nannestad kommune og Bjerke Almenning selv kan bidra med. Deretter vurderes behovet for evt. å søke flere steder.

4. Søknadene/prosess videre: hvem, når, hvor, hva

Konklusjoner om videre oppfølging:

Hva	Hvem	Når	Merknad
Avklare det juridiske eierskapet til demningen, og lage politisk sak til PU	Adel og Helge	Uke 48	Liv konsulteres underveis.
Avklare med styret om Bjerke Almenning kan være formell søker.	Espen	ASAP	
Innhente nye kostnadsoverslag for begge prosjektene. Inkl. kontakt med vegplanlegger.	Espen	ASAP	Helge kan evt. bistå ved behov.
Detaljere og klargjøre for søknad til Miljødirektoratet.	Espen og Helge	Innen 15. januar	Øvrige samarbeidspartnere konsulteres underveis. Søknad sendes innen fristen.
Avklare hvem som må gi tillatelser til tiltakene.	Helge	På nyåret, etter at søker har detaljert søknaden	Liv, Adel, Estrella og Hedvig konsulteres særskilt, samt NVE.
Registrerer demningen hos NVE, og avklarer med VTA.	Adel	På nyåret.	
Søke om tillatelser, bør gjelde for f.eks. 5 år.	Espen, Helge bistår	Helst i god tid før april	Blir det avslag hos Miljødirektoratet, må videre progresjon drøftes.
Avklare hva Nannestad kommune kan bidra med finansielt	Adel	April	Vil avgjøre videre behov for økonomiske søknader.
Avklare om fylkeskommunen har egne midler som det bør søkes på.	Helge og Estrella evt. Espen	ASAP	Dersom aktuelt, bør Almenningen sende en søknad.
Avklare hva VO kan bidra med finansielt	Line/Mathias og Helge	April	Klargjøre for hurtige konklusjoner, og dermed

			avklare behov for flere søknader.
Innhente anbud	Espen	April	Straks finansieringen er avklart.
Gjennomføre gravearbeidet mm	Espen	Juli-august	Bør tas på ettersommeren. Andre bistår etter behov/ønske.

Annet:

I søknadene bør det også tas inn at begge innsjøene har svært høy verdi som rekreasjonsområder, og at de vil kunne benyttes som eksempel (referanseprosjekter) også for andre tilsvarende prosjekter i Norge. Honsjøen kan også brukes i skoleprosjekter.

Det kan også legges til at VO kan elektrofiske bekkene også etter at tiltaket er gjennomført, for å kartlegge ny tetthet og hvor ungfisken står.

5. Andre avklaringer

Ingen. Relevante diskusjonspunkter ble drøftet i sakene 1 til 4.

Referent: Helge B. Pedersen

Vedlegg:

1. Oversikt over interessenter/samarbeidspartnere pt., i tillegg til Huvo, kommuner.
2. Restaurering av Honsjødammen. Desember 2018. NaturRestaurering AS, 24 sider (kun [lenke](#)).
3. Notat Honsjøen - vurdering av damsikkerhet. Desember 2018. Asplan Viak, 10 sider (kun [lenke](#)).
4. Utredninger av fysiske restaureringstiltak innen Vannområde Leira-Nitelva. Store Vikka. Desember 2018. NaturRestaurering AS, 22 sider (kun [lenke](#)).
5. Notat Store Vikka - vurdering av damsikkerhet. Desember 2018. Asplan Viak. 8 sider (kun [lenke](#)).

<i>Postadresse</i>	<i>Telefon</i>	<i>E-post</i>
Vannområdet Hurdalsvassdraget/Vorma	66 10 50 67/66 10 50 00	postmottak@nannestad.kommune.no
c/o Nannestad kommune	<i>Telefaks</i>	<i>Internett</i>
Teiealleen 31	66 10 50 10	www.huvo.no
2030 Nannestad		

Vedlegg:

Honsjøen/Hona			
Interessent	Rolle	Kontaktperson	Funksjon
Bjerke bygdealmenninger	Grunneier og vegeier	Espen Asakskogen	Bestyrer
MEV	Grunneier	Øystein Løvli	Skogsjef
Nannestad kommune	Eier av demning, VA-avd.	Adel Al-Jumaily	Fagansvarlig VA, Plan &prosjekt
Nannestad kommune	Naturforvaltning, avd. Forvaltning	Liv Dervo	Miljø- og naturforvalter
Thor Kristoffer Engelstad	Grunneier		
Anders Ulsaker	Grunneier		
Bjerke JFF	NGO, brukerorganisasjon	Morgan Ruste	Leder fiskeutvalget
Bjerke JFF	NGO, brukerorganisasjon	Knut Magnus Wold	Medl. fiskeutvalget
Vannområdet Hurdalsvassdraget/Vorma	Koordinerer ift. vannforskriften	Helge B. Pedersen	Daglig leder
Store Vikka			
Interessent	Rolle	Kontaktperson	Funksjon
Bjerke bygdealmenninger	Grunneier	Espen Asakskogen	Bestyrer
MEV	Grunneier	Øystein Løvli	Skogsjef
Nannestad kommune	Eier av demning, VA-avd.	Adel Al-Jumaily	Fagansvarlig VA, Plan &prosjekt
Nannestad kommune	Naturforvaltning, avd. Forvaltning	Liv Dervo	Miljø- og naturforvalter
Bjerke JFF	NGO, brukerorganisasjon	Morgan Ruste	Leder fiskeutvalget
Bjerke JFF	NGO, brukerorganisasjon	Knut Magnus Wold	Medl. fiskeutvalget
Vannområde Leira-Nitelva	Koordinerer ift. vannforskriften	Line Gustavsen	Daglig leder
Vannområde Leira-Nitelva	Koordinerer ift. vannforskriften	Mathias Kværnmo Jerpseth	Daglig leder